

VOORWOORD

De oogst 2016 is (groten-deels) achter de rug. Een grillig jaar, met wisselende resultaten. Heel lang om daar bij stil te staan er is echter niet. De komende maanden staan in het teken van uitrusten, maar vooral ook het maken van strategische bedrijfseconomische beslissingen voor het komend teeltseizoen. In die periode is vanzelfsprekend veel aandacht voor mechanisatie, maar ook voor bodembeheer, onderhoud en de rassenkeuzes bij de diverse akkerbouwteelten.

In deze editie wordt dan ook op deze onderwerpen ingezoomd. De Interpombeurs in Kortrijk werpt voor een deel van de akkerbouwers zijn schaduw vooruit: nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar snel en dat terwijl bestaande innovaties – zoals de frontrooier – nog ontdekt moeten worden. Uiteraard treft u in deze editie ook weer de rubriek Actuele Akkervraag aan. Daarin gaat een Delphyadviseur in op een actueel vraagstuk. Dit keer behandelen we de Top-5 meest kansrijke teeltalternatieven. In deze wintereditie introduceren we ook een nieuwe rubriek: Aan tafel bij. Hierin bezoeken we een willekeurig akkerbouwbedrijf en tekenen zijn of haar verhaal op. Uiteraard is er aandacht voor de bewaring van de geogste producten. Tolsma-Grisnich gaat hier in haar vaste bijdrage dieper op in en we bezoeken een betonnen bewaarschuur bij akkerbouwbedrijf Teutelink. De buitensilo's voor graanopslag schieten in Groningen als paddenstoelen uit de grond, dus gingen wij op zoek naar het verhaal achter deze trend.

Hoewel we allemaal nog maar nauwelijks bekomen zijn van alle uitdagingen die teeltseizoen 2016 met zich mee bracht, is er alweer voldoende stof tot nadenken om de wintermaanden mee door te komen. De redactie ontvangt graag tips over onderwerpen die u bezighouden. Dit nemen we dan weer mee in onze volgende editie (begin 2017) of plaatsen uw verhaal op ons online portal: Akkerbouw Actueel.

**Samen op weg
naar Oogst 2017!**

DOSSIER:
BEWARING

De 47-jarige Bert Veerman uit het Noord-Groningse Meedhuizen heeft een gemengd bedrijf bestaande uit pluim- en melkvee en een gedeelte akkerbouw. Op de in de totaal 200 hectare grond verbouwt hij voornamelijk granen. Dit jaar koos hij voor de rassen Benchmark, Graham en Bergamo. Voornamelijk gebaseerd op de hoge opbrengstverwachtingen van deze graansoorten. Hoewel pluimvee de hoofdtek is van het landbouwbedrijf besloot Veerman een flinke investering te doen voor opslag van zijn graan. Hij liet in samenwerking met Jansen & Heuning twee buitensilo's met een totale capaciteit van 1400 ton bouwen.

"IK WAS ER HELEMAAL KLAAR MEE"

De komst van de silo's viel samen met een totale vernieuwing van de erfing, een uitbreiding van het pluimveedeel en het opknappen van de schuur. Aanpassingen aan het bestemmingsplan vertraagde het bouwproces behoorlijk, waardoor de voorgenomen plannen uiteindelijk samenvielen met een noodzakelijke vervanging van de kippenstal: "We hebben toen maar besloten alles in één keer te doen", aldus Veerman die maar wat blij is dat de werkzaamheden inmiddels zijn afgerond: "Graanopslag in de schuur is één stofdrama, daar was ik helemaal klaar mee. Je kon nog geen fiets of trekker parkeren en het zat onder het stof. Als het nat en vochtig werd kon je er helemaal niks meer mee. Ongedierte was ook echt een probleem in de schuur. In een silo kan geen vogel of muis bij het graan komen." Er zijn ook boeren die kiezen om de graanopslag in een nieuwe loods te verweven, maar volgens Veerman wordt hiermee het stofprobleem niet opgelost. De mogelijkheid om een loods naast de bestaande bebouwing te plaatsen was er wel, maar die optie werd door Veerman vrijwel direct afgewezen: "Als je een loods neerzet, dan doe je er eerst graan in en als die halfleeg is, dan gaat er toch weer een trekker in. Dus dan zit je weer met stof. Dit werkt zo mooi: de chauffeurs komen, ik geef ze een afstandsbediening en vertel ze welke knop ze moeten gebruiken voor het vollopen en welke knop ze moeten indrukken om te stoppen. Die mensen redden zich prima. Soms moet ik weleens vragen of ze wel een vracht hebben opgehaald of niet", zegt Veerman met een knipoog.

MEERDERE OPTIES MOGELIJK

Bart Klimp (Jansen & Heuning) ondersteunde Veerman in het realisatieproces van de graansilo's. Ook zijn roots liggen in de akkerbouw en dat maakte het adviesgesprek

met Veerman een stuk gemakkelijker: "Als je de boel kan combineren: een deel opslag en een ander deel van de schuur wordt voor andere doeleinden gebruikt, dan kan een loods prima uit. Maar als je een compleet ingerichte loods gaat bouwen puur voor graanopslag, dan ben je duurder uit dan met een silo. Ten eerste is de oppervlakte van een loods groter, terwijl je bij een silo meer de hoogte in gaat. Een ander voordeel van de silo is dat er een roersysteem in geplaatst kan worden voor het drogen. In een loods kan dat in principe ook wel, maar normaal gesproken zet je er dan nog een aparte droger bij. Dus dat kost ook weer ruimte en geld." Veerman vult aan: "Met het leeghalen bespaar je een hoop tijd, want in een loods moet je scheppen. Dat was voor mij wel een belangrijk issue. En daarbij in een loods heb je spanten en balken waar ook weer stof op komt te liggen. Als je alles schoon en zuiver wilt houden heb je daar behoorlijk veel werk aan." Volgens Klimp weten de meeste klanten vooraf al welke mogelijkheid het beste bij ze past, maar Jansen & Heuning geeft wel altijd alle opties ter overweging mee: "Afgelopen jaar hebben we bijvoorbeeld een graanopslag in de loods gerealiseerd bij iemand die de andere helft van de loods gebruikte voor stro-opslag. In zo'n geval kun je een prima combinatie maken. Daarnaast heb je ook te maken met een stukje beleving: sommige mensen vinden een grote buitensilo helemaal niet mooi."

DUURZAAMHEID

Over smaak valt niet te twisten, maar de van oorsprong Drentse

BUITENSILLO'S VOOR GRAANOPSLAG:

Nieuwe 'blikvanger' in agrarisch landschap

akkerbouwer had natuurlijk wel te maken met ruimtelijke ordeningsaspecten alsmede vergunningen. Veerman: "In het bestemmingsplan staat: een gebouw dat op het achtererf staat, is niet vergunningplichtig. Uiteindelijk heeft de gemeente alsnog een manier gevonden om ons vergunningplichtig te stellen. Dat traject duurde helaas erg lang, maar goed dat hoort er allemaal bij." Veerman had daarnaast zelf ook nog één belangrijke eis bij Jansen & Heuning op tafel gelegd: "Duurzaamheid staat bij mij hoog in het vaandel. Ik wil over tien jaar niet van die roestige dingen op mijn erf hebben. Deze silo's zijn

van gegalvaniseerd materiaal, dus die zouden lang mee moeten gaan. Ook op het leeghaalsysteem heb ik niet willen besparen: er zijn systemen die kunnen de silo net niet helemaal schoon krijgen en dan moet je toch weer gaan scheppen. Dat wilde ik allemaal niet meer. Ik was toch al geld aan het uitgeven, dus dan moet het ook goed gebeuren."

HOOG VOCHTPERCENTAGE

Kosten noch moeite werden dus gespaard. Veerman dacht daarbij niet eens aan de terugverdientijd, maar stiekem maakte hij al wel een rekensommetje: "Als je het graan laat opslaan kost het 13 euro per ton

**"ALS PADDEN-
STOELN UIT
DE GROND"**

en dan reken ik de transportkosten om alles naar het pakhuis te brengen nog niet eens mee”, aldus Veerman. “Iedereen wil het dichtbij huis hebben, dan kun je snel oogsten en dan sta je niet in de file bij het pakhuis. We zitten hier middenin een graangebied. Als iedereen tegelijk graan wegbrengt, dan werkt dat niet. Bovendien is het vochtpercentage dat we hier in Noord-Groningen hebben iets hoger dan in de rest van Nederland. Dus dan lopen de droogkosten ook behoorlijk op.”

Klimp erkent desalniettemin dat de investeringskosten soms een struikelblok vormen: “Puur economisch kan het niet altijd uit, maar het is puur gemak. We hebben hier niet de grond waar je na elke regenbui zo weer op kunt rijden; het is gewoon zware klei. Als het zover is, moet je erbij zijn. De tarwe-oogstperiode is heel kort en met de klimaatveranderingen lijkt het erop alsof er steeds minder werkbare oogstdagen komen.” Veerman: “Vorig jaar hadden we maar weinig geschikte dagen waarop we konden oogsten. Dit jaar iets meer,

maar dat was in het begin ook erg moeilijk waardoor er veel natte tarwe is geoogst.” Ondanks dat de graanprijzen op dit moment onder druk staan, is een buitensilo volgens Veerman wel een logische investering: “Ja, ik denk het wel. Over het algemeen is de tarwe tijdens de oogstperiode goedkoper, hoewel dat vorig jaar anders was. Toen heb ik het met een prijs van 170 euro erin gedaan en is het voor 153 euro eruit gegaan. Maar meestal loopt de prijs in de winter op en dan gaat de opslag renderen.” Klimp: “De silo kan op drie manieren worden terugverdient: het eerste is moeilijk te berekenen (maar wel erg belangrijk) een stukje gemak, een tweede voordeel is dat je niet hoeft te betalen voor de opslag bij iemand anders en tenslotte kun je speculeren met het product.”

**WINTERMAANDEN IDEEAAL
BESLISMOMENT**

Gemiddeld duurt het proces van aanvraag tot realisatie ruim een half jaar. De aanvragen die Jansen & Heuning nu binnenkrijgt zijn

nog ruim voor de oogstperiode van 2017 gerealiseerd. “Ik adviseer altijd: begin zo vroeg mogelijk en dat is rond deze periode: november/december. Het begint altijd met een adviesgesprek over de wensen van de klant. Samen kijken we naar mogelijkheden binnen het bestemmingsplan en daarna maken we een offerte. Als we dan groen licht krijgen, dan moet in de meeste gevallen een vergunning aangevraagd worden. Als die binnen is, dan wordt het definitieve tekenwerk gedaan. De besturing van de silosystemen vergt een stukje klant-specifieke begeleiding. Op dat punt nemen we een stuk communicatie weg bij de klant, omdat we beschikken over een eigen elektroafdeling. De aanleg van de fundering kan de klant ook laten regelen door Jansen & Heuning. Daarmee ontzorgen we de boer in het complete aanvraagproces. Meestal vergt het totale traject van aanvraag tot realisatie een maand of vier. Maar het kan ook veel sneller gaan: vorig jaar hebben we *in extremis* nog een silo vlak voor oogst opgeleverd, terwijl we de definitieve opdracht in mei kregen. Daarnaast geven we advies over hoe ze dingen kunnen oplossen. Denk hierbij aan: opstelling, plek, waar wil je lossen met je kiepwagen, hoe kun je vrachtwagens vullen, wil je kunnen drogen of niet, vulsnelheden. Er zijn tig dingen die we met de klant langslopen.”

ROERSYSTEEM

Veerman, vader van drie kinderen (Jettie, Helma en bedrijfsopvolger Henri) koos voor Jansen & Heuning omdat het een bekend en betrouwbaar bedrijf is dat in de regio al veel buitensilo's succesvol heeft

**GRAANSILO
VOLGENS BERT
VEERMAN
“EEN LOGISCHE
INVESTERING”**

gerealiseerd. Het was voor mij heel helder: er moest een buitenopslag komen. De opslag achter de schuur was ook te klein: daar konden we 700 ton kwijt en nu 1400 ton. De ene silo kan iets meer aan, omdat de tweede silo het roersysteem bovenin heeft hangen. Dat systeem wilde ik er per se in hebben, want het zorgt ervoor dat de graankwaliteit optimaal blijft.”

In het gebied waar het akkerbouwbedrijf van Veerman staat zijn de laatste jaren opvallend veel buitensilo's geplaatst. “Eerder dacht ik ook altijd: die buitensilo's is echt iets voor Amerika, maar dan zie je ze hier en daar opduiken en dan ga je nadenken. We zijn ook bij een andere akkerbouwer geweest om te kijken hoe het daar werkt. Vooral de arbeidsvermindering sprak mij enorm aan.” Klimp: “Dat is ook het grootste voordeel van een buitensilo. Ze gaan lang mee en het mooie van een silo is dat alles vrij makkelijk te vervangen is. Er is ook geen kwaliteitsverlies: de conditionering zit standaard in de silo ingebouwd, maar natuurlijk moet de akkerbouwer zelf het product wel goed in de gaten blijven houden.” Veerman controleert dan ook regelmatig, maar ervaart dat als minder stressvol vergeleken met de vorige situatie: “Je hebt maar twee silo's, dus je hebt maar twee dingen

te controleren. Een schuur heeft allemaal vakken, daar moet je altijd bij langs ook met vullen. Een silo is veel gemakkelijker in dat opzicht. Het risico als er iets mis is, is misschien wel iets groter, omdat dan gelijk de halve partij is aangetast.” Klimp: “Je heb ook iets meer kans op condens, omdat je alleen de buitenkant als bescherming hebt en te maken hebt met grote temperatuurverschillen buiten. Maar dat probleem is heel gemakkelijk te voorkomen, door met de seizoen-temperatuur mee te ventileren.”

**HOGЕ VERWACHTINGEN
GRAANOOGST 2017**

Dit jaar viel de oogst wat minder uit en dus zitten de silo's niet tot aan de nok vol: “We zaten natuurlijk vorig najaar met de bouwactiviteiten bij het achterhuis, dus dat was lastig. De inzaai was moeilijk vanwege het natte najaar, vervolgens natte winter en koud voorjaar eroverheen en zeker in vergelijking tot voorgaande jaren veel natte plekken in de grond. Bovendien hadden we een koud voorjaar met slechte stoeling. Het groeiseizoen kwam ook laat op gang, iedereen heeft minder dit jaar, maar wij zeker.” De buitensilo's zitten dan ook niet vol op dit moment, maar gelukkig zijn de vooruitzichten voor komend jaar wel goed: “We hebben het nog nooit zo goed gehad als nu: alles ligt er perfect bij. Dat komt ook door het mooie najaar, dus het begin richting oogst 2017 is in elk geval heel goed.” ■

MEER INFO

Jansen & Heuning Bulk Handling Systems
Bart Klimp (bk@jh.nl)
E-mail: sales@jh.nl
website: www.jh.nl